

Voorwoord

Dit themanummer bevat voordrachten behorend bij het WAP lustrumsymposium “E-health voor mensen met communicatieve beperkingen: wetenschap en praktijk” dat in oktober 2013 aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen plaats heeft gevonden. Het symposium werd georganiseerd door het Werkverband Amsterdamse Psycholinguïsten (WAP), in samenwerking met de Nederlandse Taalunie, de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, de Sint Maartenskliniek, de Radboud Universiteit en de Universiteiten Antwerpen en Gent. Het doel van het symposium was het samenbrengen van inzichten en kennis rondom ontwikkelingen in de taal- en spraaktechnologie die een bijdrage leveren aan geavanceerdere e-health-toepassingen voor de behandeling en ondersteuning van mensen met een communicatieve beperking. In een afwisselend programma presenteerden deskundigen uit de praktijk, wetenschap en de bedrijfswereld de laatste ontwikkelingen en relevante toepassingen en hulpmiddelen. Wanneer u nog interesse heeft in de slides van de presentaties kunt u de volgende website bezoeken: <http://www.hetwap.nl/symposium2013/>.

Dit themanummer bevat een drietal artikelen over dit onderwerp met het voornaamste doel de voordelen en valkuilen die therapeuten en cliënten in hun keuze en gebruik van e-health-toepassingen ondervinden kritisch te belichten. Zo wordt bijvoorbeeld aangenomen dat het gebruiken van digitale applicaties tot een vergrote communicatieve zelfredzaamheid van de cliënt leidt en dat de inzet van applicaties kostenbesparend is. Maar klopt dit eigenlijk wel? Het aantal e-health-toepassingen en hulpmiddelen is enorm en tot op heden ontbreken er eenduidige, wettelijke restricties en standaarden waaraan de toepassingen dienen te voldoen. Daarom is het niet verwonderlijk dat menige hulpverlener en cliënt het overzicht bijster is en men onzeker is welke applicatie te gebruiken.

Allereerst geven Maurice Magnée, Ilse Cox en Jan-Pieter Teunisse een gefundeerde uiteenzetting van literatuur waarin adviezen worden gegeven over hoe praktijkgericht onderzoek naar e-health-toepassingen eruit zou kunnen zien. Bovendien worden de lezer interessante inzichten geboden die kunnen helpen bij het formuleren van eisen aan richtlijnontwikkeling. Focus van deze bijdrage ligt op applicaties bij mensen met een autismespectrumstoornis.

De twee andere bijdragen behandelen e-health applicaties voor mensen met afasie. In een Engelstalige bijdrage discussiëren de twee ICT experts Anna Kötteritzsch en Kathrin Gerling over de potentie van ICT applicaties als ondersteuning voor conventionele therapie waarmee de cliënt zichzelf therapie kan toedienen met de computer als bemiddelaar.

Uitdagingen en verbeteringsuggesties worden aan de hand van voorbeelden uit onderzoek en praktijk geïllustreerd.

In de laatste bijdrage van Marina Ruiters en collegae staat de ‘gespreksboek app’ centraal, een digitaal middel ter ondersteuning van de communicatie bij mensen met afasie dat naar analogie van de papieren variant van het Gespreksboek werd ontwikkeld. De auteurs rapporteren de eerste bevindingen van een haalbaarheidsstudie in de vorm van een single case study en een onderzoek naar gebruikerstevredenheid van deze app. Een take-home message is dat een app als deze optimaal moet aansluiten bij de talige en niet talige (on)mogelijkheden van de cliënt, iets wat met een gebruikersprofiel op maat kan worden bereikt.

Dit themanummer bevat een relatief klein aantal bijdragen. Echter geven de bijdragen de veelzijdigheid in uitdagingen van e-health-toepassingen in de logopedie aan en kunnen daarmee met gemak op andere logopedische stoornisgebieden worden overdragen.

Als gastredactie hopen wij dat dit themanummer een bijdrage zal leveren aan een brede discussie over dit onderwerp.

Wij wensen u veel leesplezier!

Antje Orgassa en Sanne Diepeveen (gastredactie), namens de gehele organisatie van het WAPlustrumsymposium Catia Cucchiari (Taalunie), Karin van Beek (HAN), Lianne Remijn (HAN), Lilian Beijer (St. Maartenskliniek), Monique Lamers (WAP), Suzan Verberne (RU)